

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 118 86 71
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
24.11.2022	2022/0202448			

Beste inwoners, boeren en andere ondernemers uit Overijssel,

Vorige week woensdag 16 november kwam u naar het provinciehuis in Zwolle om uw grote zorg te uiten en solidariteit te betonen met de PAS-melders. U overhandigde ons een brief, waarbij wij u ook toen al lieten weten: we kennen de schrijnende situatie waarin ondernemers zijn terechtgekomen en delen uw zorg. En wij begrijpen heel goed dat u een beroep op ons doet om ondernemers de helpende hand te bieden.

De huidige situatie met PAS-melders is ontstaan na het sneuvelen van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) bij de Raad van State in 2019. Als provincie Overijssel voelen we sindsdien een grote verantwoordelijkheid om met oplossingen te komen. Het zijn geen loze woorden als we zeggen hiervoor alles in het werk te stellen. Bij een deel van de PAS-melders - waar door MOB een handhavingsverzoek is ingediend - zijn we ook geslaagd om een passende oplossing te vinden. Voor de ondernemers waar nog geen oplossing is blijven wij ons inzetten, ook al is resultaat niet altijd onmiddellijk zichtbaar.

Onze inzet is immers gericht op duurzame oplossingen, die daadwerkelijk standhouden bij de rechter. We mogen geen genoegen nemen met schijnoplossingen. Als we zouden kiezen voor een schijnoplossing, bijvoorbeeld door een vergunning te verlenen, juridisch tegen beter weten in, dan weten we praktisch zeker dat deze vergunning opnieuw aangevochten zal worden bij de rechter en daar opnieuw vernietigd zal worden. Daarmee storten we betrokken ondernemers opnieuw in grote onzekerheid en scheppen we in feite een PAS 2.0. Dat willen en mogen we deze ondernemers niet aandoen.

In uw brief staan vier eisen. Vooropgesteld: deze sluiten in grote mate aan bij wat wij als provincie tot nu toe hebben gedaan en nog steeds doen om de PAS-melders in Overijssel te helpen. We lopen de punten één voor één langs.

Eis 1: Stel een oplossingsrichting op d.m.v. een noodwet, zodat rechters, bedrijven niet verder mogen en hoeven te veroordelen.

Als provincie Overijssel hebben wij niet de mogelijkheid om wetten te maken en dus ook niet om een noodwet in het leven te roepen. Het maken van (nood)wetten is een bevoegdheid van de Tweede Kamer. Overigens zijn daarvoor op Rijksniveau de mogelijkheden ook beperkt door de gebondenheid aan de Vogel- en Habitatrichtlijnen. Wat wij wel doen om handhaving te voorkomen verduidelijken we hieronder.

Eis 2: Onmiddellijke stopzetting handhaving PAS-melders.

De provincie Overijssel heeft vanaf het eerste handhavingsverzoek in 2018 aangegeven niet te zullen handhaven. Nog altijd blijft onze lijn dat wij niet actief handhaven. Dat betekent dat wij niet handhaven bij bedrijven waar geen handhavingsverzoek is ingediend.

Waar wij – als gevolg van tientallen gerechtelijke uitspraken - wel toe hebben moeten besluiten is om gehoor te geven aan ingediende handhavingsverzoeken. De wet schrijft namelijk voor dat wij een 'beginselplicht' tot handhaving hebben wanneer er een handhavingsverzoek wordt gedaan. Bij een groot aantal PAS-melders in Overijssel hebben wij na bestudering van de bedrijfssituatie handhaving alsnog kunnen afwijzen- en/of stopzetten omdat er geen sprake is van een overtreding.

Voor de PAS-melders waar momenteel een handhavingstraject loopt zoeken we op meerdere manieren naar een snelle en tevens rechtszekere oplossing:

- Zodra we de beschikking hebben of krijgen over stikstofruimte, bijvoorbeeld door aankopen via de Maatregel Gerichte Aankoop of met ons Anticiperend Grondfonds, zetten we deze waar mogelijk in voor PAS-melders in een handhavingstraject. Een andere route is dat de ondernemer zelf de stikstofruimte verwerft die voor de bedrijfssituatie wettelijk gezien nodig is.
- Tegelijk blijven we er bij het ministerie van LNV op aandringen om een compensatieregeling open te stellen voor PAS-melders die als gevolg van het sneuvelen van de PAS-wetgeving schade hebben geleden. Deze financiële compensatie kan de ondernemer bijvoorbeeld gebruiken om de bedrijfsvoering aan te passen of de benodigde stikstofruimte aan te kopen.
- Verder hebben wij in gezamenlijkheid met het Rijk de Landsadvocaat gevraagd om nogmaals mee te denken over mogelijkheden om niet te hoeven handhaven. Dat advies geeft helaas geen nieuwe aanknopingspunten om te kunnen afzien van handhaving.

Eis 3: Intrekken van de dwangsommen

Zoals uitgelegd heeft de provincie moeten besluiten om handhavingstrajecten te starten als gevolg van tientallen gerechtelijke uitspraken. Binnen zo'n handhavingstraject gelden wettelijke regels die de provincie moet volgen als het gaat om bijvoorbeeld de hoogte van de dwangsom en de termijn waarop deze 'verbeurd wordt'. Hiervan afwijken of besluiten dwangsommen 'in te trekken' zou ingaan tegen wetgeving en uitspraken van de rechter. In een democratie is het essentieel dat de rechtspraak de wetgever (de overheid) controleert en haar houdt aan wetten en regels. Net als burgers en bedrijven heeft ook de overheid te luisteren naar het oordeel van de rechter.

Dat neemt niet weg dat het opleggen van dwangsommen een scenario is dat we ontegenzeggelijk willen voorkomen. Wanneer er een handhavingstraject wordt gestart gaan we daarom met de betrokken ondernemer op zoek naar mogelijkheden om de overtreding ongedaan te maken, zodat niet hoeft te worden overgegaan op het innen van een dwangsom.

Eis 4: Extern en intern salderen binnen de agrarische sector per direct weer toestaan. Dus geen NH3 inwisselen tegen de NOx.

Zowel extern en intern salderen is mogelijk in Overijssel, maar de realiteit is dat extern salderen wel aan strikte voorwaarden gebonden is. Verschillende rechtbanken en de Raad van State maken daarom heel duidelijk dat extern salderen alleen is toegestaan als maatregelen zijn genomen die afname van stikstofuitstoot op de natuur garandeert én de natuurdoelen worden gehaald. Zolang daar geen sprake van is, kan vrijgekomen stikstofruimte niet worden ingezet voor een vergunning.

Als we een vergunning via extern salderen zouden verlenen waarbij niet wordt voldaan aan deze voorwaarden, dan zal deze vergunning vrijwel zeker vernietigd worden wanneer deze wordt aangevochten bij de rechter. Ook bestaat dan het risico dat de stikstofruimte niet meer kan worden gebruikt ten behoeve van de PAS-melder, en dus opnieuw moet worden gezocht naar stikstofruimte.

Zoals eerder geschetst wil de provincie Overijssel ondernemers een robuust toekomstperspectief bieden en voorkomen dat ondernemers in de toekomst opnieuw in grote onzekerheid komen te zitten.

Meer informatie en toelichting over handhavingstrajecten bij PAS-melders is te vinden op Overijssel.nl/FAQpas. Hier vindt u onder andere uitleg waarom de provincie niet in hoger beroep is gegaan tegen uitspraken van de rechter. Mocht u een vraag hebben die niet op deze pagina wordt beantwoord, mail dan naar handhaving@overijssel.nl.

Ondanks dat wij alles op alles zetten om, ook in samenwerking met het Rijk, met robuuste en duurzame oplossingen te komen, kunnen wij ons voorstellen dat de zorgen die bij u leven hiermee niet volledig zijn weggenomen. Onze deur staat dan ook nog steeds open om met elkaar het gesprek hierover te voeren.

Met vriendelijke groet,

Namen het College van Gedeputeerde Staten van Overijssel

Andries Heidema
Commissaris van de Koning van Overijssel

Nico Versteeg
Provinciesecretaris / algemeen directeur